

**Priatelia
Zeme
SPZ**

Výročná správa

za rok 2021

Priatel'ia Zeme – SPZ v roku 2021 aj napriek doznievajúcej pandémie Covid 19, pokračovali vo svojich dlhodobých aktivitách a smerovaní. Zamerali sme sa na dve hlavné oblasti – zavádzanie prvkov Zero Waste do každodennej praxe a pomoc občanom v boji proti škodlivým zámerom v odpadovom hospodárstve.

Rok 2021 bol pre našu prácu v mnohých ohľadoch dôležitý. Napríklad:

- Začala platiť povinnosť pre obce zaviesť a zabezpečiť triedený zber kuchynských biologicky rozložiteľných odpadov z domácností, ktorú sme dlhé roky presadzovali.
- Bol schválený strategický dokument – Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021-2025, na tvorbe ktorého sme sa podieľali.
- Stali sme sa riadnymi členmi medzinárodnej siete Zero Waste Europe.

Pri realizácii našich aktivít sme sa už tradične zameriavali na tri cieľové skupiny – širokú verejnosť, samosprávy a štátnu správu. Každá z nich zohráva v odpadovom hospodárstve významnú úlohu a bez žiadnej z nich nie je možné dosiahnuť výraznejšiu zmenu v prospech životného prostredia.

Úlohou štátnej správy je zohľadňovať environmentálne trendy a požiadavky a zapracovávať ich do strategických dokumentov a legislatívnych predpisov a rozhodnutí, informovať o nich verejnosť, ale aj sledovať ich dodržiavanie.

Úlohou samosprávy je zavádzať na svojom území také systémy nakladania s komunálnym odpadom, ktorými zabezpečia nie len formálne plnenie legislatívnych povinností, ale aj dostatočný komfort a motiváciu pre obyvateľov správať sa zodpovednejšie.

A nakoniec úlohou širokej verejnosti je zapojiť sa aktívne do zavedeného systému – v čo najväčšej miere predchádzať vzniku a škodlivosti odpadov a triediť odpady, ktoré jej vznikajú v každodennom živote.

Zdroj:RTVS.sk

Medzi najvýraznejšie aktivity v roku 2021 patrili:

- Pomohli sme 25 obciam a mestám v SR s celkovým počtom 740 tisíc obyvateľov so zlepšovaním odpadového hospodárstva. Poskytovali sme im odborné poradenstvo, zavádzali sme do praxe nové efektívnejšie systémy zberu komunálnych odpadov, pripravili a vydali sme pre nich informačné materiály, uskutočnili školenia pre pracovníkov mesta alebo zberových spoločností a informačné aktivity pre verejnosť...
- Zrealizovali sme 53 prednášok, premietaní a interaktívnych stánkov na základných a stredných školách a 4 prednášky pre verejnosť o domácom kompostovaní, o Zero Waste spôsobe života a odpadovom hospodárstve.
- Prednášali sme a diskutovali sme na viacerých on-line akciách: konferencia „Predchádzanie vzniku odpadov 2021“, webinár „Zber a spracovanie kuchynského odpadu“, diskusia „Rusovce a odpadové hospodárstvo“, prednáška s diskusiou „Kompostovanie“...

Stali sme sa členmi Zero Waste Europe

Ako prvá organizácia na Slovensku sa stali Priatelia Zeme – SPZ členom Zero Waste Europe. Dňa 8. 7. 2021 zasadala rada Zero Waste Europe a jednohlasne schválila naše riadne členstvo. Veľmi sa tešíme, že sme sa stali súčasťou tejto inšpiratívnej siete. Je to pre nás veľká pocta a dlhodobý záväzok...

Zero Waste Europe je sieť 35 miestnych a národných mimovládnych organizácií z celej Európy, ktoré zdieľajú spoločné hodnoty a ciele a spolupracujú na budúcnosti nulového odpadu. Členské organizácie presadzujú nulový odpad v súlade s hierarchiou nulového odpadu, riadia sieť obcí s nulovým odpadom a spolupracujú s osobami s rozhodovacou právomocou a spoločnosťami.

- Vypracovali sme pre Európske zoskupenie územnej spolupráce VIA CARPATIA s. r. o. sériu vzdelávacích materiálov pre 2. stupeň základných škôl s témami – Efektívne nakladanie s odpadmi, Triedenie odpadov, Obchodná ekonomika, Ekológia a Trvalo udržateľný rozvoj.
- V spolupráci s Ministerstvom životného prostredia SR sme pripravili 41-stranový manuál pre obce „Zber biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov“.
- Iniciovali sme a zúčastnili sme sa viac ako 50-tich dôležitých pracovných stretnutí a rokovaní, ktorých cieľom bolo presadiť zmeny alebo udržať existujúce ustanovenia v legislatíve odpadového hospodárstva vedúce napr. k zlepšovaniu podmienok na triedený zber komunálnych odpadov pre obyvateľov. Stretávali sme sa so zástupcami Ministerstva životného prostredia SR, poslancami NR SR, zástupcami samospráv, zberovými spoločnosťami, ale aj recyklátormi.
- Zapojili sme sa do tvorby a pripomienkovania Programu odpadového hospodárstva SR na roky 2021 – 2025, ktorý je hlavným strategickým dokumentom v oblasti odpadového hospodárstva. Podarilo sa nám presadiť viaceré naše návrhy, ktoré sú v súlade s odpadovou hierarchiou a pomôžu SR plniť záväzné ciele v odpadovom hospodárstve, ku ktorým sa zaviazala.

Navrhli sme a pomohli zaviesť najčistejší zber K-BRO v Európe

V Partizánskom pokračovala naša dlhodobá spolupráca s miestnou samosprávou... Tento rok sme sa zamerali na kuchynské biologicky rozložiteľné odpady (K-BRO). Pre mesto sme navrhli celý systém zberu K-BRO „od dverí k dverám“ z domácností žijúcich v bytových domoch. Aktívne sme sa zapájali pri realizácii pilotného projektu zberu K-BRO na sídlisku Šípok a pomáhali pri následnom zavádzaní zberu v celom meste. Pre verejnosť sme vypracovali informačné materiály a dozerali sme na rozbeh zberu v celom meste formou „od domu k domu“. Tento systém zberu K-BRO dosahuje najnižšiu mieru znečistenia vyzbieraného K-BRO v Európe – len 0,07 %.

- **Centrum pomoci občanom (COP)** sa v roku 2021 venovalo 14 zámerom v odpadovom hospodárstve, ktoré boli nedostatočne vypracované alebo ich realizáciou by došlo k ohrozeniu životného prostredia a zdravia obyvateľov. Popritom ešte poskytovalo príležitostné poradenstvo ohrozeným komunitám. Aktivity COP-u:

1. Pomoc občanom Šale a Trnovca nad Váhom proti zámeru výstavby spaľovne odpadov.
2. Zapojenie sa do zámeru na výrobu energetických peliet zo zmesových plastov a biomasy.
3. Zapojenie sa do konania EIA, modernizácia spaľovne odpadov v Košiciach.
4. Zámer „Plán likvidácie hliniska v DP Borský Jur“.
5. Pomoc občanom proti zámeru splyňovania druhotného paliva v Janíku.
6. Pomoc občanom proti zámeru pyrolýzy plastov v Seredi.
7. Lepšie triedenie stavebných odpadov pri búracích prácach Nemocnice sv. Michala v Bratislave.
8. Pomoc občanom Leopoldova proti zámeru úpravy peliet z čistiarenských kalov ozonogenerátorom za účelom ich použitia do pôdy resp. ako paliva.
9. Pomoc občanom Handlovej proti zámeru termochemického spracovania pneumatík.
- 10-14. Pomoc občanom proti zámerom depolymerizácie plastov v obciach Krušetnica a Zákamenné, v mestách Levice, Liptovský Mikuláš a Nováky.

Pomáhame s rozvojom komunitného kompostovania v Nitre

Pre mesto Nitra sme v spolupráci s OZ Komunita kompostuje vykonali terénny prieskum a vypracovali návrhu lokalít pre umiestnenie komunitných kompostérov v zástavbe bytových domov v častiach mesta Klokočina a Čermáň.

Aj v roku 2021 sme mohli presadzovať myšlienky zlepšujúce životné prostredie len vďaka podpore a obetavosti mnohých ľudí. Aj touto cestou ďakujeme za pomoc všetkým pracovníkom aj dobrovoľníkom za ich osobnú pomoc, ale aj mnohým ľuďom z radov širokej verejnosti za ich finančnú podporu. Taktiež ďakujeme za finančnú, informačnú a morálnu podporu Zero Waste Europe.

Kolektív Priateľov Zeme – SPZ v roku 2021 tvorili: Ing. Monika Medovičová, Mgr. Lenka Beznáková, Mgr. Martina Krajňáková, Mgr. Lucia Petijová, Mgr. art René Řiha (podpredseda organizácie) a Branislav Moňok (predseda organizácie).

Navrhli sme a pomohli zaviesť zber K-BRO v najväčšom meste v SR

Naši experti sa spolupodieľali na vytvorení návrhu systému zberu kuchynských biologicky rozložiteľných odpadov (K-BRO) pre mesto Bratislava. Vykonal aj viacero školiacich aktivít pre zástupcov samospráv a mestskú zberovú spoločnosť. V prvej mestskej časti – Lamači, kde sa navrhnutý systém overoval, sme pomáhali s informačnou kampaňou „od domu k domu“ a distribúciou košíkov a kompostovateľných vreciek na zber K-BRO do domácností.

Analýza výnosov a nákladov za rok 2021

Položka	Náklady v EUR
Personálne náklady	21 538
Režijné náklady	5 397
Dane a administratívne poplatky	0
Služby	1 688
Cestovné náklady	74
Náklady na publikácie a info materiály	2 933
Členské príspevky	318
Webové stránky	22
Materiálne vybavenie a technika	0
Iné náklady	549
Náklady spolu	32 519 EUR

Položka	Výnosy v EUR
Grantové príjmy	9 000
Príjmy zo zakázok	0
Príjmy z 2 % daní	2 171
Dary, úroky, členské príspevky	1 666
Príjem z aktivít	13 941
Iné príjmy	0
Výnosy spolu	26 778 EUR

Pre ľudí | pre planétu | pre budúcnosť

Priatelia Zeme – SPZ

Adresa: Haluzice 761
913 07 Bošáca

Telefón: 00421 903 772 323
E-mail: spz@priateliazeme.sk

IČO: 35 529 261
DIČ: 2021396069
Účet: IBAN: SK49 3100 0000 0043
5005 4701

www.priateliazeme.sk/spz

www.kompost.sk

www.nulaodpadu.sk

Zdroj fotografií:
Ak nie je
uvedené inak,
archív Priateľov
Zeme – SPZ.

